

**MEMORANDWM CYDSYNIAD DEDDFWRIAETHOL ATODOL
(MEMORANDWM RHIF 3)**

BIL MASNACH

1. Gosodir y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol hwn o dan Reol Sefydlog ("RhS") 29.2. Mae RhS 29(iii)(a) yn rhagnodi bod rhaid gosod Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol, a bod modd cyflwyno Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol, gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru mewn perthynas â Bil Seneddol y DU os yw gwelliannau y cytunwyd arnynt yn Senedd y DU yn gwneud darpariaeth berthnasol y tu hwnt i derfynau unrhyw gydsyniad a roddwyd yn flaenorol.
2. Cyflwynwyd y Bil Masnach (y "Bil") yn Nhŷ'r Cyffredin ar 7 Tachwedd 2017. Symudwyd y Bil i Dŷ'r Arglwyddi ar 18 Gorffennaf 2018 ac fe'i darllenwyd am y trydydd tro yn Nhŷ'r Arglwyddi ar 20 Mawrth 2019. Cewch weld y Bil yn:
[Dogfennau'r Bil — Bil Masnach 2017-19 — Senedd y DU](#)

Amcanion Polisi

3. Yr amcanion polisi a nodir gan Lywodraeth y DU yw darparu dilyniant i fusnesau, gweithwyr a defnyddwyr ledled y DU a sefydlu'r DU yn genedl fasnachu fyd-eang annibynnol. Er mwyn cefnogi hyn mae'r Bil yn gwneud darpariaeth ynghylch gweithredu cytundebau masnach rhyngwladol; sefydlu Awdurdod Rhwymedïau Masnach a rhoi swyddogaethau iddo; ac yn gwneud darpariaeth ynghylch casglu a datgelu gwybodaeth sy'n ymwneud â masnach.

Crynodeb o'r Bil

4. Noddwr y Bil yw'r Adran Masnach Rhyngwladol.
5. Mae gan y Bil bedair prif swyddogaeth:
 - Mae'n rhoi pwerau i Weinidog y Goron a'r awdurdodau datganoledig wneud rheoliadau er mwyn gweithredu'r Cytundeb ar Gaffael gan Lywodraethau os bydd y DU yn aelod annibynnol o'r Cytundeb hwnnw ar ôl ymadael â'r UE;
 - Mae'n rhoi pwerau i Weinidog y Goron a'r awdurdodau datganoledig wneud cytundebau masnach rhyngwladol gyda thrydydd gwledydd sydd â chytundebau masnach sydd eisoes yn bodoli gyda'r UE;
 - Mae'n sefydlu Awdurdod Rhwymedïau Masnach i weithredu fframwaith rhwymedïau masnach newydd y DU;
 - Mae'n sefydlu porth rhannu data rhwng Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi a chyrrff cyhoeddus a phreifat eraill.

6. Mae'r diwygiadau a wnaed i'r Bil yn Nhŷ'r Arglwyddi yn cynnwys darpariaeth sy'n ymwneud â:
- Chydsynio mandadau negodi Llywodraeth y DU gan y Senedd ar gyfer cytundebau masnach rydd ac ar gyfer adroddiadau ôl-gadarnhau ar effaith unrhyw gytundebau masnach rydd sydd wedi'u gwneud;
 - Gofynion mewn cysylltiad â pherthnasau masnach y dyfodol gyda'r UE a'r Ardal Economaidd Ewropeaidd (gan gynnwys cysondeb â Deddf Gogledd Iwerddon 1998); a
 - Gofyniad i wneud datganiad ynghylch effaith unrhyw reoliadau a wneir dan gymal 2 ar ddeddfwriaeth cydraddoldeb.
7. Dyma'r darpariaethau yn y Bil sy'n arbennig o berthnasol i Gymru:
- Cymal 1 – (gweithredu'r Cytundeb ar Gaffael gan Lywodraethau).
 - Cymal 2 – (gweithredu cytundebau masnach ryngwladol).
8. Nid ydym o'r farn bod Rhan 2 a 3 - (sefydlu'r Awdurdod Rhwymedïau Masnach; a Chasglu a rhannu gwybodaeth fasnach) yn gwneud darpariaeth at unrhyw ddiben sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad, nac yn addasu'r cymhwysedd hwnnw.

Darpariaethau yn y Bil y ceisir cydsyniad ar eu cyfer

9. Rydym yn ystyried bod cydsyniad yn ofynnol ar gyfer Rhan 1 o'r Bil a'i Hatodlenni cysylltiedig ar y sail eu bod yn gwneud darpariaeth at ddiben sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad. Mae'r cymalau a ganlyn y ceisir cydsyniad ar eu cyfer eisoes wedi'u nodi'n fanwl yn y memorandwm cydsyniad deddfwriaethol cyntaf (sydd i'w weld [yma](#)): Rhan 1, cymalau 1 i 4 ac atodlenni 1, 2 a 3.
10. Pan gyflwynwyd y Bil Masnach gyntaf, roedd Llywodraeth Cymru yn pryderu ynghylch agweddau arno a oedd yn dod o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad ac a oedd yn syrthio y tu allan iddo. Aethpwyd i'r afael â hyn drwy welliannau neu ymrwymïadau a wnaed yn Senedd y DU a gosodwyd Memorandwm Atodol ychwanegol ar 14 Chwefror 2019. Yn dilyn trafodaeth, pleidleisiodd Cynulliad Cenedlaethol Cymru i roi cydsyniad i'r Bil Masnach ar 12 Mawrth 2019.

11. Ers gosod y Memorandwm blaenorol ac ers i'r Bil wneud ei ffordd drwy Dŷ'r Arglwyddi, mae rhai gwelliannau pellach wedi'u gwneud i'r Bil. Ystyriwn fod un o'r gwelliannau hyn o fewn cymhwysedd y Cynulliad Cenedlaethol ac mae angen cydsyniad pellach ar ei gyfer, ers y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol blaenorol.
12. Mae'r gwelliant yn addasu ystyr 'is-ddeddfwriaeth'. Felly, pan gaiff y term hwn ei ddefnyddio yn y Bil, mae bellach yn cynnwys is-ddeddfwriaeth a wnaed dan Ddeddfau a Mesurau'r Cynulliad. Un o effeithiau'r addasiad hwn yw ei fod yn datgymhwyso'r gofyniad i ymgynghori â Llywodraeth y DU cyn gwneud rheoliadau dan y Bil Masnach os gallai Gweinidogion Cymru wneud yr un peth drwy reoliadau dan Ddeddf neu Fesur y Cynulliad heb yr angen i ymgynghori â Llywodraeth y DU (a siarad yn fras). Mae hyn yn ehangu'r pwerau datganoledig dan y Bil. Ystyriwn y gwelliant hwn i fod o fewn cymhwysedd. Gan mai effaith y gwelliant yw ehangu pwerau Gweinidogion Cymru, ystyriwn nad yw'r Cynulliad wedi cydsynio i'r gwelliant hwn yn ei gydsyniad gwreiddiol.
13. Credwn fod y gwelliant hwn yn gwella'r Bil am ei fod yn cael gwared â senario lle y byddai angen i Weinidogion Cymru ymgynghori â Llywodraeth y DU cyn gwneud rheoliadau dan y Bil Masnach, ond na fyddai angen iddynt wneud hynny os gwnaed yr un ddarpariaeth dan bwerau eraill. Ystyriwn, felly, y dylid rhoi cydsyniad.

Pwerau i greu is-ddeddfwriaeth

14. Mae Atodlen 2 yn darparu ar gyfer craffu gan Senedd y DU a'r deddfwrfeydd datganoledig ar reoliadau a wneir dan gymalau 1 neu 2. Mae rheoliadau a wneir dan gymal 1(1) gan Weinidog y Goron neu Weinidogion Cymru yn gweithredu naill ai ar y cyd neu ar eu pennau eu hunain yn ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol; mae rheoliadau a wneir dan gymal 2(1) yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol.

Cyfyngiadau ar bwerau Gweinidogion Cymru

15. Aethpwyd i'r afael â'n pryderon gwreiddiol ynghylch y pwerau cydredol sydd yn y Bil h.y. bod Gweinidogion Cymru a Gweinidog y Goron yn gallu gwneud rheoliadau mewn perthynas â Chymru ac o ran cyfyngu ar bwerau Gweinidogion Cymru drwy welliannau blaenorol a wnaed i'r Bil. Mae'r Cynulliad eisoes wedi rhoi ei gydsyniad ar gyfer y rhain.

Rhesymau dros wneud y darpariaethau hyn ar gyfer Cymru yn y Bil Masnach

16. Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno bod deddfwriaeth yn angenrheidiol er mwyn darparu eglurder a sicrwydd i fusnesau a defnyddwyr mewn

perthynas â masnach wrth i ni ymadael â'r UE. Rydym yn derbyn y gallai achosion godi pan fyddai'n synhwyrol i Senedd y DU deddfu ar feysydd datganoledig, ond dim ond gyda chydysyniad y Llywodraethau Datganoledig y dylid gwneud hynny. Yng nghyd-destun yr ymrwymadau eraill a wnaed gan Lywodraeth y DU o ran y Bil, byddwn yn argymhell bod y Cynulliad yn rhoi cydsyniad deddfwriaethol.

Goblygiadau ariannol

17. Er nad oes goblygiadau ariannol uniongyrchol ar gyfer Llywodraeth Cymru na'r Cynulliad yn codi o'r pwerau dan y Bil, bydd ein cydberthnasau masnachol yn y dyfodol yn cyflwyno goblygiadau ariannol sylweddol i Gymru, o ran ei effaith economaidd yn gyffredinol ac mewn perthynas â chyllid sy'n dod o'r UE ar hyn o bryd, fel y nodir yn *Diogelu Dyfodol Cymru*.

Casgliad

18. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn ei bod yn briodol ymdrin â'r darpariaethau hyn ym Mil hwn y DU gan fod y Bil yn ymdrin â materion datganoledig a rhai nad ydynt wedi eu datganoli. O ran sicrhau cysondeb, ystyrir mai deddfu drwy gyfrwng Bil ar gyfer y DU cyfan yw'r dull deddfwriaethol mwyaf effeithiol a chymesur o greu polisi masnach annibynnol ar gyfer y DU unwaith y bydd wedi ymadael â'r UE.

Eluned Morgan AC

Gweinidog y Gymraeg a Chysylltiadau Rhyngwladol

Mai 2019